

ปัญหาในเรื่องอื่น ๆ

ในขณะที่จะกล่าวถึงปัญหาที่นอกเหนือจากที่กล่าวไว้แล้วในบทก่อน ๆ เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จึงได้นำมากกว่ารวมไว้ในบทความ อื่นได้แก่เรื่อง การปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ การรับเงินค่าล่วงเวลาสำหรับอัตรารับจ้างรายวันและรายสัปดาห์ การที่นายจ้างลดขนาดการผลิตในประเทศไทย และผลของวิกฤตการณ์ ๕๕

๑. การปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ

ในการปฏิบัติงานของขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยแรงงาน ๑๗ จะต้องไปเล่าว่างานหลายเวลาและหยุดทำงานตามวันขึ้นและวันลงในประเทศไทย ในที่นี้หมายถึงความเห็นของของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สำหรับเวลาทำงานของขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยโดยกำหนดให้เวลาการทำงานที่ปลอดภัยระหว่างเวลา ๘.๓๐ น. ถึง ๑๕.๓๐ น. สำหรับหยุดทำงานนี้ นอกจากวันหยุดประจำปีปกติ คือ วันเสาร์ และวันอาทิตย์แล้ว ยังมีวันหยุดราชการอื่น ซึ่งขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยจะตกลงกันเป็นปี ๆ ไป

การประท้วงการขนาดกลางและขนาดย่อมในวันหยุดทำการอาจมีขึ้นเนื่องจาก พนักงานบริหารของขนาดกลางที่อยู่ในตำแหน่งราชการ หรือในกรณีที่พนักงานขนาดกลางงานนี้กำลังอยู่ในวันหยุด ถูกกล่าวของขนาดกลางเมื่อเห็นมีพนักงานอยู่ในตำแหน่งที่อาจนำของอุตสาหกรรม หรือเงินผลประโยชน์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้เงินเบ็ดเตล็ดมีอยู่ การที่ตกลงกันประชาชนในวันหยุดเช่นนี้ อาจเกิดข้อเสียหายกับขนาดกลางอื่นเนื่องมาจากการจี้ หรือกดดัน เพราะในวันหยุดพนักงานที่อยู่ในที่ทำการนี้ขอ ไม่อาจจะช่วยป้องกันแก่ร้านจากการมีกำไรแสดงเป็นกำไรของขนาดกลางได้ ฉะนั้น ขนาดกลางจึงไม่ควรจะตกลงกับประชาชนในวันหยุด เพราะนอกจากจะไม่เป็นการสอดคล้องกันแล้ว ยังเป็นการเข้าเป็นกฎหมายอีกด้วย

ในวันเลิกทำการของขนาดกลางและขนาดย่อม ขนาดกลางจะตกลงติดต่อกับประชาชนตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ น. ถึง ๑๕.๓๐ น. จะหยุดทำการระหว่างเวลาถึงกลาง เช่น เวลาเริ่มประชาชนอา-

หารกลางวันไม่ได้ และจะพบประกบหรือประกบหนึ่งประกบใดอื่นเป็นกิจการนี้ธนาคาร
จึงกระทำเป็นปกติไม่ได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไม่
ได้ระบุในธนาคารสมุดบัญชีระหว่างเวลาใด หากธนาคารสมุดบัญชีใด ถ้าลูกค้ามีความจำเป็น
มาถอนเงินไปใช้ไม่ได้ อาจเกิดผลเสียหายได้

ปัญหาที่เกิดแก่ธนาคารพาณิชย์ คือ

(1) ก่อนที่ธนาคารพาณิชย์จะเปิดทำการในตอนเช้า พนักงานก็กำลังมาจนถึงที่ทำการ
ธนาคารก่อน 8.30 น. เมื่อเตรียมตัวปฏิบัติงานหรือติดต่อกับลูกค้า และตามปกติพนักงาน
งานมักจะเตรียมพร้อมก่อน 8.30 น. ถ้าลูกค้าใดเข้ามาในที่ทำการของธนาคารก่อนเวลา
8.30 น. และรอถอนเงินหรือขอฝากเงิน ซึ่งดำเนินการมาถึงตัวพนักงานแล้ว ธนาคารจะ
ติดต่อกับประธานก่อนเวลาที่กำหนดไม่ได้ แต่การนี้จะปฏิเสธลูกค้า หรือบอกลูกค้าว่า ยัง
ไม่ถึงเวลา อาจทำให้ลูกค้าไม่พอใจได้ โดยเฉพาะลูกค้าที่จำเป็น หรือมีธุรกิจความ อาจ
ทำให้ธนาคารต้องเสียลูกค้าได้

(2) ในบางครั้ง ลูกค้าจำเป็นของมาหรือตราหน้าในวันหยุดเมื่อธุรกิจ หรือกิจธุระ
ทั่ว ๆ ธนาคารก็สนใจ นอกจากนี้ ธนาคารมักจะของชายตราหน้าให้ลูกค้าก่อนเวลา
เช่นขอ ดำเนินการทางด้านธนาคารแล้ว จะเห็นว่า ธนาคารทำไปก็เหมือนบริการลูกค้า และรัก
ษาลูกค้าไว้ หากธนาคารถือปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัดแล้ว แทนที่จะเป็นผลดีกลับเป็น
ผลเสีย จึงเห็นว่า น่าจะละอ้อมด้วยใน ในกรณีที่ลูกค้ามีความจำเป็น และรอติดต่อกับธนาคาร
ก่อนเวลาเล็กน้อย แต่โดยปกติธนาคารควรจะยังไม่เปิดประตูทำการจนกว่าจะถึงเวลาทำการ
การคือ 8.30 น. เมื่อมีลูกค้าเข้ามาในที่ทำการก่อนเวลา จึงอาจทำให้เกิดปัญหาทั้งกล่าว
ได้ และเมื่อแสดงให้ลูกค้าเห็นว่า ธนาคารยังไม่พร้อมที่จะติดต่อกับ

(3) ในตอนเย็นเมื่อใกล้เวลา 15.30 น. อาจมีลูกค้ามาติดต่อกับธนาคารมาก โดยเฉพาะ
เฉพาะในวันศุกร์ หรือในวันวันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดธนาคาร ลูกค้าที่มาติดต่อกับนำเงินมาเข้า
บัญชีเพื่อฝากยอดหนี้เงินเบิกเกินบัญชี หรือถอนเงินไว้ใช้จ่ายในวันหยุด มีปัญหาว่า หากถึง
เวลา 15.30 น. แล้ว ธนาคารยังไม่ให้บริการลูกค้าไปหมด ยังมีลูกค้ารออยู่จำนวนมาก ธนาคาร
จะต้องติดต่อกับประธานทันทีหรือจะให้บริการต่อไปจนครบทุกคน เมื่อมีการดำเนินการบัญชี

มาตรา 17 แล้ว จะเห็นว่า กฎหมายต้องการให้ธนาคารติดต่อกับประชาชน โดยให้เปิดทำ
งานตามเวลาที่กำหนด ฉะนั้น เมื่อหมดเวลาหรือเลยเวลาไปแล้ว ก็คงปิดทำงานไม่ติดต่อก
กับประชาชน แต่ถ้าหากธนาคารปิดบริการลูกค้าเมื่อถึงเวลา 15.30 น. ลูกค้าอาจจะไ้
รับความเดือดร้อน และอาจทำให้ลูกค้าไม่พอใจ จนถึงกับไม่อยากจะนำเงินมาฝากได้ ใน
กรณีนี้ ธนาคารมักจะมีบริการลูกค้าต่อไปจนครบทุกคน ถ้าหากว่า เมื่อถึงเวลา 15.30 น.
ธนาคารปิดประตูทันที ไม่ยอมให้ลูกค้าเข้ามาในที่ทำการอีก การกระทำเช่นนี้ แสดงให้เห็น
ว่า ธนาคารมิได้มีเจตนาจะติดต่อกับลูกค้าหลังเวลาทำการ แต่ที่คงให้บริการลูกค้าต่อไป
ไปก็เพื่อมรรยาท และเนื่องจากลูกค้ามาติดต่อกับธนาคารก่อนเวลา 15.30 น. มีจำนวนมาก
ธนาคารจึงบริการลูกค้าเสร็จช้ากว่าเวลาที่กฎหมายกำหนดไปบ้าง

ในปัจจุบันมีธนาคารบางแห่งให้บริการลูกค้าถอนเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยให้
ลูกค้านำบัตรที่ธนาคารออกให้ใส่เข้าไปในเครื่องจักรที่เรียกว่า Cash Dispenser ซึ่ง
ธนาคารได้นำเงินไปเก็บไว้ในเครื่องนี้แล้ว เครื่องจักรก็จะจ่ายเงินให้ตามจำนวนที่ระบุใน
บัตร วิธีการนี้ ถ้าพิจารณาตามกฎหมายแล้ว อยู่ในข่ายเป็นการประกอบการธนาคารพาณิชย์
นอกเวลาทำการ แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการประกอบการแล้ว ไม่เป็นการเสี่ยงภัยต่อ
ธนาคาร เพราะมิได้ใช้พนักงานในการจ่ายเงิน และเฉพาะผู้มีบัตรเท่านั้นจึงจะถอนเงินได้
นอกจากนี้ยังเป็นการให้ความสะดวกแก่ลูกค้า ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงยอมให้ธนาคาร
พาณิชย์กระทำได้

2. การกั้นเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นสูงและสงสัย

ในการใหญ่และในกรณีของธนาคาร มักจะปรากฏลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระเงิน
คืนเมื่อครบกำหนดโดยเสมอ บางรายลูกหนี้เลิกกิจการ เพราะประสบผลขาดทุนจากการค้า
เนิ่นนาน ไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ได้ บางรายหลบหนี บางรายมีหลักประกันแต่หลักประ
กันไม่คุ้มหนี้ ลูกหนี้เหล่านี้ อาจเป็นหนี้สูญ หรือหนี้ที่จะสูญในอนาคต นอกจากนี้ในบางกรณี
ธนาคารยอมลดหนี้ให้ลูกหนี้ไม่คงชำระหนี้ให้ธนาคารเต็มจำนวนเนื่องจากฐานะลูกหนี้ไม่ค
งวามที่ธนาคารลดหนี้ถือได้ว่าเป็นหนี้สูญ เพราะไม่อาจจะเรียกยอดได้อีก และในบางกรณี

ธนาคารต้องรับทรัพย์สินของลูกหนี้มาชำระหนี้ โดยที่ราคาทรัพย์สินที่ได้รับมาในราคาเหมา
 หนี้ ทั้ง ๆ ที่ ราคาทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าไม่ถึง ส่วนที่เกินมูลค่าของถือว่าไม่มีค่า หรือเป็น
 สินทรัพย์สูญ สินทรัพย์ที่มีลักษณะเป็นสูญนี้ ธนาคารควรตัดบัญชีจากกำไร หรือจากเงินสำรอง
 ส่วนสินทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญในอนาคตก็ควรจะได้คืนเงินสำรองไว้ทุกงวดการบัญชี เพื่อไว้ตัด
 บัญชีเมื่อเกิดสูญขึ้นจริง ๆ จะได้อะไรกระทบกระเทือนผลการดำเนินงานในงวดที่เกิดสินทรัพย์
 สูญ ความหลักการบริหารและหลักการบัญชีที่ดี แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์
 พ.ศ. 2505 มิได้มีบทบัญญัติให้ธนาคารตัดบัญชีหรือคืนเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์สูญ หรือสิน
 ทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญ ดังนั้นในระยะแรก ๆ ที่ใช้กฎหมายนี้ ธนาคารบางธนาคารจึงยังคงแสดง
 สินทรัพย์สูญ หรือสินทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญเป็นสินทรัพย์ในบัญชี โดยไม่ยอมตัดบัญชีสินทรัพย์สูญ
 จากกำไร หรือไม่ยอมคืนเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญ ทั้งนี้เพราะการตัดบัญชี
 หรือคืนเงินสำรอง นอกจากจะทำให้ธนาคารแสดงกำไรน้อยแล้ว ยังทำให้ส่วนของยอดหนี้
 น้อยด้วย ซึ่งทำให้บุคคลของธนาคารดูไม่น่าเชื่อถือ นอกจากนั้นการมีสำรองหนี้ที่คาดว่าจะ
 สูญปรากฏในงบดุลอาจทำให้ผู้อ่านงบดุลเข้าใจว่า ธนาคารบริหารงานไม่ดี การบัญชีของ
 ธนาคารที่ถือเอาหนี้ที่ขาดสิทธิ์ เรียกร่องตามกฎหมายเป็นสินทรัพย์หรือไม่พยายามแสดงมูลค่า
 ของสินทรัพย์ให้ใกล้เคียงความจริงตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ย่อมทำให้บุคคลและบัญชี
 กำไรขาดทุนที่น่าออกเผยแพร่แก่ประชาชน และยื่นขอธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ได้แสดง
 สินทรัพย์ เงินกองทุน และกำไร ตามที่เป็นอยู่อันแท้จริง และถูกต้องในวันข้างมรด และ
 งบกำไรขาดทุน

ด้วยเหตุดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ธนาคารทุกธนาคาร
 ทราบว่า สินทรัพย์ตามงบดุลของธนาคารพาณิชย์จะต้องเป็นทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์มาตรา 99 - 101 เท่านั้น ธนาคารพาณิชย์จะถือเอาความผูกพัน เช่น สัญญา
 กู้ยืมเงิน หรือค้ำประกันใด ๆ ที่ธนาคารไม่มีสิทธิ์ หรือขาดสิทธิ์ เรียกร่องตามกฎหมายเป็นทรัพย์สิน
 สินของธนาคารไม่ได้ และจะต้องตัดทรัพย์สินที่ขาดสิทธิ์ เรียกร่องนั้นเป็นหนี้สูญจากกำไร หรือ
 เงินสำรองแล้วแต่กรณี และในกรณีที่หนี้ถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ไม่มีหลักทรัพย์เป็นประกัน
 หนี้ หรือมีหลักทรัพย์เป็นประกันไม่คุ้มหนี้ หากลูกหนี้ไม่ได้ตัดชำระดอกเบี้ยหรือคืนเงินเป็น

เวลา 1 งวดการบัญชีนับแต่วันที่หนึ่งถึงกำหนด ธนาคารจะต้องตั้งสำรองหนี้สูญเป็นอัตราส่วน
กับยอดหนี้ตามอายุความสิทธิเรียกกรองแห่งนั้น ๆ

ปัญหาที่เกิดขึ้นธนาคารพาณิชย์คือ การที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ตั้งสำรองหนี้สูญสำหรับ
ลูกหนี้ที่ขาดการติดต่อชำระดอกเบี้ย หรือต้นเงินเป็นเวลา 1 งวดการบัญชีนั้น เห็นว่า
จะทำให้ธนาคารมีภาระในการกันเงินสำรองหนี้สูญมาก เพราะอาจมีลูกหนี้ประเภทนี้มาก
และระยะเวลา 1 งวดการบัญชี มีระยะเวลาานพอจนทำให้ค่าความที่จะสูญในอนาคต
ลูกหนี้อาจประสบปัญหาทางการเงินเพียงชั่วคราวเท่านั้น เมื่อพ้นระยะนี้ไปแล้ว ลูกหนี้อาจ
นำเงินมาชำระให้ก็ได้ ฉะนั้น ลูกหนี้ที่ขาดการติดต่อเพียง 6 เดือน จึงยังไม่สมควรให้กัน
สำรองหนี้สูญ เว้นแต่จะมีพฤติการณ์อื่นแสดงให้เห็นว่า มีแนวโน้มจะเป็นหนี้สูญในอนาคต เช่น
ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือลูกหนี้หลบหนี เป็นต้น การกำหนดตั้งสำรองหนี้สูญกับยอดหนี้
ธนาคารพาณิชย์เห็นว่าเป็นเหมาะสม แต่ควรจะได้ตั้งสำรองจากยอดหนี้หลังจากหักมูลค่าของ
หลักประกันเสียก่อน และในกรณีที่มีดอกเบี้ยยังไม่ชำระเข้าเป็นรายได้ หรือดอกเบี้ยพัก

(Suspense Interest) ก็ควรจะนำไปหักจากยอดหนี้ก่อนที่จะคำนวณยอดหนี้ธนาคารแห่ง
ประเทศไทยกำหนดให้ตั้งสำรอง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์ตั้งบัญชีเป็นสูญ หรือกันเงินสำรองสิน
ทรัพย์สงสัย (ที่คาดว่าสูญในอนาคต) ในปัจจุบัน ก็ยังคงยึดถือแนวเดิมตามที่กล่าวข้างต้น
แต่ได้เปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย กล่าวคือ เมื่อผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งได้รับแต่งตั้ง
จากธนาคารแห่งประเทศไทย ไปตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ ก็จะมี
ประเมินคุณภาพสินทรัพย์ของธนาคาร ในการนี้ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์จะจัดชั้น หรือ
แบ่งประเภทสินทรัพย์ตามคุณภาพเป็น 3 ประเภท คือ

1. สินทรัพย์จัดชั้นสูญ หมายถึง หนี้ส่วนที่เรียกเก็บเงินคืนไม่ได้ เช่น หนี้ขาดสิทธิ
เรียกกรอง ลูกหนี้อมละสาย และได้รับส่วนแบ่งชำระหนี้ครั้งสุดท้ายแล้ว หรือกิจการล้มเหลว
ไม่มีทรัพย์สินพอชำระหนี้ หนี้ส่วนที่ธนาคารยอมลดให้ บาลา และหมายถึงสินทรัพย์ส่วนที่ไม่มี
ค่าหรือขาดสิทธิเรียกกรอง

2. สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย หมายถึง หนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์เป็นประกัน หรือมีหลักทรัพย์

เป็นประกันไม่คุ้ม ซึ่งคาดว่าจะเรียกหนี้คืนได้ไม่ครบในที่สุด เนื่องจากกิจการค้าของลูกหนี้ขาดการหากำไร หรือดำเนินการขาดทุนติดต่อกันมาหลายปี ลูกหนี้ไม่ได้นำคิดดอกเบี้ย ดอกเบี้ยหรือทุนเงินเกินกว่า ๑ งวดการบัญชี นับแต่วันขึ้นถึงกำหนดชำระ และหมายถึงสินทรัพย์ที่จะเรียกครองจากลูกหนี้ที่จัดชั้นสงสัย

3. สินทรัพย์จัดชั้นค่าความมาตรฐาน หมายถึง หนี้ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่เข้าข่าย "หนี้จัดชั้นสงสัย" ในระยะนั้น แต่วันจดยังคงเป็นหนี้ที่มีความเสี่ยงโดยไม่สมควร และหมายถึงสินทรัพย์ที่จะเรียกครองจากลูกหนี้ที่จัดชั้นค่าความมาตรฐาน

สินทรัพย์จัดชั้นสูญ ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์จะไต่ถามการที่เกี่ยวข้องของทัศนคติในงวดการบัญชีต่อไปจากวันที่ส่งรายงานการตรวจสอบไต่ถามการ สำหรับสินทรัพย์จัดชั้นสงสัย ผู้ตรวจการฯ ก็จะไต่ถามการพิจารณาเงินสำรองจากยอดหนี้ส่วนที่เกินกว่าหลักประกันและดอกเบี้ยที่ยังไม่ถือเป็นรายได้ หรือดอกเบี้ยที่ธนาคารคิดไว้(จำมี) เป็นราย ๆ ไป ในการส่งให้เงินสำรองนี้ จะพิจารณาถึงวันที่ครบกำหนดชำระ หรือวันที่ลูกหนี้มาติดต่อกับธนาคารครั้งหลังสุด แล้ววันใดจะช้ากว่ากันเป็นเกณฑ์ ส่วนจะให้เงินสำรองงวดละเท่าใดก็ขึ้นอยู่กับอายุความของรองตามกฎหมายของหนี้แต่ละประเภท กล่าวคือ ถ้าเป็นหนี้ตามตั๋วเงินอายุความของรองตามกฎหมายของกระดาษภายใน 3 ปี ฉะนั้นจึงต้องกันเงินสำรองปีหนึ่งร้อยละ 33.33 ของยอดหนี้ หรืองวดการบัญชีหนึ่งร้อยละ 16.67 ของยอดหนี้ ถ้าเป็นหนี้ประเภทอื่น อายุความของรองของกระดาษภายใน 10 ปี จึงต้องกันเงินสำรองปีหนึ่งร้อยละ 10 ของยอดหนี้ หรืองวดการบัญชีหนึ่งร้อยละ 5 ของยอดหนี้ เหตุที่การกันเงินสำรองต้องไปผูกพันกับอายุความตามกฎหมาย ก็ด้วยเหตุว่า เมื่อครบอายุความ ธนาคารก็หมดสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย ซึ่งเท่ากับสินทรัพย์ หรือหนี้เป็นสินทรัพย์สูญ หรือหนี้สูญ ซึ่งต้องตัดบัญชีไป ถ้าธนาคารกันเงินสำรองไว้ตามอัตราที่กล่าวแล้วของงวดการบัญชี เงินสำรองที่ธนาคารกันไว้เมื่อครบอายุความก็จะเท่ากับยอดหนี้พอดี ตัวอย่างเช่น นาย ก กู้เงินจากธนาคารไป เมื่อ 4 มกราคม 2515 จำนวน 10,000 บาท สัญญาครบกำหนดเมื่อ 4 มิถุนายน 2515 กิจการของนาย ก ขาดทุน ไม่สามารถชำระหนี้ได้เต็มจำนวน จึงขอผ่อนชำระกับธนาคาร นาย ก โดยผ่อนชำระให้ธนาคารรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 1,000 บาท โดยผ่อนชำระครั้งหลังสุดเมื่อ 15

ปีพ.ศ. 2515 ต่อมาตามคิวโนม ในกรณีอายุความจะต้องเริ่มนับจากวันที่ 15
 ธันวาคม 2515 หรือถ้าธนาคารดำเนินคดีก็ตั้งนับอายุความจากวันที่ศาลพิจารณาคดี หรือถ้าศาล
 ยิงไม่พิจารณาก็จะยิงให้กัน เงินชำระของใครนับอายุความจากวันที่ส่งฟ้องศาล ความว่าศาลพิจารณาคดี
 แล้ว จึงคำนวณเงินชำระของใครโดยนับอายุความจากวันที่พิจารณาคดีของศาล หมายความว่า ในกรณีอย่าง
 นี้ ธนาคารมีใต้อ่างรอง ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ไปตรวจสอบเดือนตุลาคม 2516 ก็จะยิง
 โทษธนาคารกันเงินชำระของในวงการบริหารบัญชีปีพ.ศ. 2516 ร้อยละ 10 ของยอดหนี้ (9,000 บาท)
 หรืออาจยิงให้กันเงินชำระของในอัตรา ร้อยละ 15 ของยอดหนี้ในวงการบริหารบัญชีปีพ.ศ. 2517
 ก็ได้ และจะยิงให้ธนาคารพาณิชย์กับเงินชำระของในวงการบริหารบัญชีต่าง ๆ ไป อีก ร้อยละ 5 ของ
 ยอดหนี้ ถ้าในกรณีนี้คนที่ตนงานเองเป็นประกัน ก็จะคงมีราคาที่ดินมาหักจากยอดหนี้ก่อน
 แล้วจึงคำนวณเงินชำระของคานอัคราที่กำหนดไว้จากยอดหนี้คงเหลือ

การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ในเรื่องการตั้งบัญชี หรือ
 กันเงินชำระหนี้ คงไม่มีปัญหาอะไร ถ้าในวงการบริหารบัญชีนั้นธนาคารมีกำไรหรือที่จะตั้งบัญชีเป็นบัญชี
 หรือกันเงินชำระของสำหรับสินทรัพย์จกชั้นสองด้วย แต่ถ้ากำไรในวงนั้นหรือเงินชำระของที่ธนาคาร
 มีอยู่ถึงขนาดไม่พอที่จะตั้งบัญชีหรือกันเงินชำระของแล้ว การตั้งบัญชีหรือการกันเงินชำระของจะทำให้
 ธนาคารมีผลการดำเนินงานเป็นผลขาดทุน หรือได้กำไรน้อย นำไปเงินกองทุนของธนาคารถ
 ดง หรือเพิ่มขึ้นน้อย ซึ่งอาจทำให้ประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจว่าฐานะของธนาคารไม่น่าไว้วางใจก็
 ได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ การตั้งบัญชีและการกันเงินชำระของก็จะเป็ผลเสียต่อธนาคารแทนที่จะเป็น
 ผลดี ในกรณีเช่นนี้ ธนาคารอาจขอถอนตัวการตั้งบัญชี หรือการกันเงินชำระของต่อรัฐมนตรีว่าการ
 การกระทรวงการคลังโดยผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ในการนี้ตามปกติรัฐมนตรีจะกำหนด
 เงินใจให้ธนาคารปฏิบัติด้วย

ถ้ารัฐมนตรีว่าการกันเงินชำระของสินทรัพย์จกชั้นสองด้วยนั้น อาจทำให้ธนาคารประสบปัญหาใน
 การคำนวณเงินชำระหนี้ เนื่องจากจะต้องคำนวณเป็นราย ๆ ไป ถ้ายังมีสินทรัพย์จกชั้นเป็นอง
 ด้ยธนาคารก็ยิ่งทำให้เสียเวลามากขึ้น เป็นการเพิ่มภาระแก่ธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีงานประจำมาก
 อยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องมูลค่าของหลักทรัพย์ที่นำไปหักจากยอดหนี้ว่าจะใช้ราคา
 ใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ารัฐมนตรี ถ้าใช้ราคาจำหน่ายของก็จะทำให้ธนาคารต้องมีการในการกันเงิน

ตัวจริงมากขึ้น เพราะปกติธนาคารยอมที่ราคาซื้อหาปริมาณต่ำกว่าราคาในท้องตลาด นี่ ๆ ที่ส่วนที่จะสูญจริง ๆ ก็ส่วนที่ขาดหนี้เกินกว่าจำนวนเงินผูกมัดที่จะได้รับจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ มีผู้ฝากที่กลัวจะเกิดขึ้นกับธนาคารที่มีเงินที่รับจกกันสองอันมากและขาดกำไรและเงินสำรองที่มี อยู่ไม่มากพอที่จะรองรับผลของการที่เงินสำรองเหล่านั้น ส่วนธนาคารที่มีเงินกำไรและเงิน สำรองจำนวนมาก อาจไม่สนใจกับการคำนวณจำนวนเงินสำรองอันที่รับจกกันสองอันของ ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ก็ได้ ฉะนั้นการที่เงินสำรองของคนทุกวงจากการบัญชี และจวค อดจำนวนมาก ๆ จนคุ้มกับสินทรัพย์สูญและสูญ

3. การยื่นรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

การยื่นรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการธนาคาร พาณิชย์ พ.ศ. 2505 มีด้วยกัน 2 ประเภทใหญ่คือ

1. รายงานขอแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ ณ วันสุดท้ายของเดือน รายงานชนิดนี้เรียก ว่า ร.บ.1 แสดงให้เห็นถึงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของธนาคารในรูปงบดุล รายงาน ร.บ.1 นี้ ต้องเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยยื่นต่อธนาคารแห่งประเทศไทย 1 ฉบับ และจะต้องเปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของธนาคารทุกแห่งภายในวันที่ 21 ของเดือนถัดไป และอย่างน้อยรายงาน ร.บ.1 ของเดือน มีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม จะต้อง ประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 1 ฉบับ ภายในวันสิ้นเดือนของเดือนถัดไป

2. รายงานฉบับที่มีรายการตามที่รัฐมนตรีกำหนด รายงานฉบับนี้ทั้งที่ลงยื่นเป็นประ จำและที่ลงยื่นเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร รายงานที่ลงยื่นเป็นประจำได้แก่

(1) แบบ ร.บ.2 รายงานยอดเงินฝากประจำสี่ปีค่า ใต้น

ก. ยอดรวมเงินฝากของทุกสำนักงานในเขตระนองและเขตธนบุรีภายใน วันจันทร์ของปีถัดไป

ข. ยอดรวมเงินฝากของทุกสำนักงานที่วราธนาจักร ภายใน 21 วัน นับจากวันสิ้นปีค่า

ปีค่าตามความใน ก และ ข ให้ถือว่าวันศุกร์เป็นวันเริ่มต้น วันสุดท้ายก็เป็นวันสุดท้าย

ของปีลาท

(2) แบบ จ.บ.3 รายงานฐานะประจำเดือน พร้อมถึงงบยอดของแกล
ละสำนักงานให้ยื่นภายในวันสิ้นเดือนของเดือนถัดไป

(3) แบบ จ.บ. 4 รายงานลูกหนี้รายใหญ่ประจำเดือน ให้ยื่นภายในวัน
สิ้นเดือนของเดือนถัดไป

(4) แบบ จ.บ. 5 รายงานกำไรและขาดทุนประจำงวด 6 เดือน พร้อม
ถึงบัญชีรายไครายงานของมตละสำนักงานนอกเขตระนองและขนบุรี ให้ยื่นภายใน 4 เดือน
นับจากวันสิ้นงวด

(5) แบบ จ.บ.6 รายงานบัญชีทรัพย์สินที่ได้รับจากการชำระหนี้ ให้
ยื่นภายใน 30 วัน นับจากวันสิ้นปี

(6) แบบ จ.บ.7 รายงานการเคลื่อนไหวทางบัญชีระหว่างธนาคาร เป็น
รายงานทุก 10 วัน คือวันที่ 1 ถึง 10 วันที่ 11 ถึง 20 และวันที่ 21 ถึงสิ้นเดือนของทุก
เดือน ให้ยื่นรายงานภายใน 5 วัน นับแต่วันสุดท้ายของงวดที่ส่งรายงาน

(7) แบบ จ.บ.8 รายงานจำนวนบัญชีเงินฝากของสำนักงานใหญ่และของ
แต่ละสาขาปีละ 2 ครั้ง เมื่อปีบัญชีในวันที่ 30 มิถุนายน และ 31 ธันวาคม ให้ยื่นภายในวัน
สิ้นเดือนของเดือนถัดไป

ถ้าได้รับรายงานตาม 1 นั้น ถ้าสมมติธนาคารพาณิชย์จักต้องมาเพื่อการวิเคราะห์และ
เก็บรวบรวมไว้ ส่วนรายงานตาม 2 ใช้เพื่อการวิเคราะห์ฐานะความก้าวหน้า และการปฏิบัติ
ตามกฎหมาย

รายงานต่าง ๆ ที่ธนาคารจะต้องจัดทำเสนอธนาคารแห่งประเทศไทยจะเห็นว่า มี
จำนวนมาก และรายงานแต่ละอย่างของไร้ตัวเลขถึงธนาคาร ซึ่งกว่าจะรวบรวมโดยทุกสำนัก
งาน ก็คงใช้เวลาไม่ใช่น้อย จึงเป็นภาระของธนาคารที่จะต้องจัดหาพนักงานไว้เพื่อการนี้
จำนวนมากพอสมควร และในบางกรณีก็ยังคงทำงานดวงเวลา เพื่อให้ส่งรายงานให้ทันเวลา
ยิ่งในปัจจุบันสำนักงานของธนาคารได้เพิ่มขึ้นมาก การจัดทำรายงานดังกล่าวก็ยังคงใช้เวลา
มากขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นภาระของธนาคารพาณิชย์เพียงใด ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประเทศไทยก็ไม่อาจขยับเขยื้อนไปไหนได้ เพราะอาจทำให้การควบคุมหรือการแก้ไข
สถานการณ์ไม่ทันเวลา

๕. ความผิดตามมาตรา ๕๑

เมื่อมีกฎหมายออกใช้บังคับ ย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องกำหนดบทลงโทษผู้ที่กระทำความผิด
หรือผู้ที่มีหน้าที่ฝ่าฝืนกฎหมายความลับกันไป มิฉะนั้นแล้ว ข้อบังคับของกฎหมายก็ไม่มิได้มีประสิทธิภาพ
สำหรับพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๓ ก็เช่นกัน โดยมีจุดประสงค์ของโทษธนาคาร
พาณิชย์ที่ฝ่าฝืนกฎหมายไว้ในมาตรา ๕๑ และมีจุดประสงค์ของโทษกรรมการ หรือบุคคลซึ่งรับ
ผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ไว้ในมาตรา ๕๒ ค่อนข้างมาก เนื่องจากธนาคาร
พาณิชย์เป็นนิติบุคคล แยกต่างหากจากผู้บริหารงาน หรือพนักงานของธนาคาร

การฝ่าฝืนที่ฝ่าฝืนกฎหมายของธนาคารพาณิชย์ ย่อมจะคงมาจากการกระทำของกรรมการ-
การ หรือพนักงาน เมื่อพนักงานของธนาคารโดยเพราะพนักงานสาธการกระทำความผิด พนักงาน
ผู้รับผิดชอบจะต้องได้รับโทษตามมาตรา ๕๒ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนไม่มีส่วนในการกระทำ
ความผิดด้วย แต่จะถือว่าพนักงานใหญ่ หรือธนาคารจะต้องรับผิดตามมาตรา ๕๑ หรือไม่
เพราะเป็นการกระทำของสาธา มีใจการกระทำของเจ้าหน้าที่ของพนักงานใหญ่ หรือธนาคาร
และธนาคารมิได้มีเจตนาจะฝ่าฝืนกฎหมาย

การลงโทษตามมาตรา ๕๑ นี้ ถือว่าเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งตามมาตรา ๕๑ แห่ง
ประมวลกฎหมายอาญามีบัญญัติว่า "บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา
เว้นแต่จะโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท
หรือ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ่มชัดให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยไม่มีเจตนา..."
การที่ธนาคารจะอ้างว่า เป็นเพราะความหลงใหล โดยไม่มีเจตนากระทำผิด หรือเป็นเรื่องของ
พนักงานสาธา จึงไม่ต้องรับผิด ในเรื่องนี้เห็นว่า ธนาคารจะอ้างเช่นนั้นไม่ได้ เนื่องจาก
บทบัญญัติของมาตรา ๕๑ เป็นความผิดที่มีบัญญัติไว้โดยเจาะจง สำหรับธนาคาร ซึ่งเป็นนิติบุคคล
ต้องรับผิด แม้จะไม่มีเจตนาอย่างบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ พนักงานใหญ่กับสาธาก็เป็น
นิติบุคคลเดียวกัน จะอ้างว่าเป็นเรื่องของสาธาก็คงไม่ได้เช่นกัน

เนื่องจากการกระทำผิดของข้าพเจ้าเท่ากับเป็นการกระทำผิดของชนชั้นการ ฉะนั้นข้า-
 นักรู้จักในกฎกระทรวงจะโทษความผิดโดยโทษทัณฑ์ มีโทษทัณฑ์จำคุกกฏหมาย ซึ่งนอกจากจะออกของ
 โทษเปรียบเทียบปรับแล้ว อนาคตแห่งประเทศไทยซึ่งแจ้งผลการเปรียบเทียบปรับโทษบน
 สภากรมธนาคารไทยทราบ อันเป็นการเปิดเขยยกอนาคตชาติไทยซึ่งความดีอันนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย